

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2025/15B

22.sept

Mimi Karlsen

**Naalakkersuisut siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataa
tunngavingalugu oqallinneq.**

(Naalakkersuisut siulittaasuata)

Inuit Ataqtigii nunatta ingerlalluarnissaani pingaartitatut napatitsisussatullu isigaagut innuttaasut nukittuut, toqqissisimasut, imminnut nunaminnullu napatitsinissaminnik pingaartitaqartut. Upperaarput inuit toqqissisimasut aamma toqqissisimasunik siunissaminnik pilersitsisartut.

Taamaammat Inuit Ataqtigii suliassatut pingaartutut isigivarput meeqqat atuagaasa pitsanngorsartuarnissat. Meeqqat pisinnaatitaaffeqartut paasitippagut, aammali ilaajuaannartussaq tassaavoq pisinnaatitaaffeqarneq aamma pisussaaffeqarnermik nassataqarmat malitseqartariaqarmallu. Pingaartipparput meeqqat peqataatinnerisigut pisussaaffeqarnermiittaaq ilinniartittassallugit. Tamanna meeqqerivinni, atuarfimmi minnerunngitsumillu angerlarsimaffinni sungiusarneqartariaqarpoq, Aamma meeqqanut asanninneruvoq piumaffiginninneq, killiliineq, aammalu naammassisaqarsinnaanerannik upperinninneq.

Inuit Ataqtigii suleqataajuussaagut meeqqeriviit pitsanngorsarnissaannut, angajoqqaanngorlaat sulinngiffeqarnissaannut aammalu atuarfiit angusaqarfiullutillu pitsaasumik perorfiunissaannut. Meerarpassuit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartarneri millisartuartaqarpagut. Inuit Ataqtigiinni isumaqarpugut piffissanngortoq angajoqqaat meeqqanik arsaartuinnarnagit periarfissinnerussagigut ilaqtariittut avissaartuutsinnagit

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

ilaqutariit tamarmiullutik ikiorneqartarnissat. Ilaqutariit ikiorneqarlutillu nukittorsarfissaannik pilersitsinikkut tamanna anguneqarsinnaammat suleqataaffigissavarput.

Ilaqutariit iniminnit anisitaagaangata meeqqat amerlavallaartut allamut inissinneqartarnerat akerlaraarput, taamaammallu kommunit naalakkeruisullu suliniutaat ilaqutariit ineqartuaannarnerisigut ilaqutariit ataatsimoortuaannissaat tapersorsorlutigu.

Innarluutilittatta naalakkersuiffeqalernerat innarluutillit pitsaanerusumik sullinneqarnissaannut iluaqutaajuarnissaa suleqataaffigissavarput. Innarluutillit sapiingisamik inuunermut nalinginnaasumut qaninnerpaajujaannarnissaannut suleqataajumavugut.

Utoqqaat atugaasa oqinnerunissaannik suleqataajuassaagut. Suli najugaqarfinni assigiinngitsuni utoqqaat pisinnaanerusut ineqarfiinik pilersitsijuartariaqarpugut. Utoqqaat peqqinnissarfikkut ikiorasuarneqartarnissaat aqqutissiuuniartuariatariqarparput. Utoqqaammi peqqissut imminnut napatinnissaminnut nukissaqarnerusarput.

Inuiaat nukittuut ingerlajuarneranni, inerisartuarneranni inuiattut sanngiillisagaasimanerput uppersarneqartalerpoq. Orsugiammik annissuiuarsimaneq, inatsisitigut ataataqanngitsut, akuerseqqaarani meerarsianngortitsisarsimanerit, pinngitsaaliilluni meeqqanik arsarinninnerit, maannalu uppersarsisarput, akuersisimanngitsunik spiralilersuisimanerit uppersarsineqarput. Tamakkuninnga danskit akisussaasuusut uppersarneqarput. Pisut alianartut inuiattut artorsartitsisut qaangerniarnissaannuut Inuit Ataqatigiit suliumavugut. Ilaqutariippassuit aliasuutissinneqartarsimasut periarfissittariaqarpagut atukkaminik oqilisaanneqarnissaannik periarfissillugit. Tamakku katsorsaaffiusinnaapput, mamisarfiusinnaasut danskit peqatigalugit pilersittariaqarpagut. Danskit

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

akisussaassusermik tigusinaassaat Inuit Ataqtigiinnit
nipangiunnaviannngilarput. Ikeq maminnaviannngilaq utoqqatsernikkut
taarsiiffigitinnikkulluunniit, kinguaariinnili arlalinni suliaasaavoq. Inuiaat
nukittuut mamisaanikkut katsorssaanikkullu pilerseqqittariaqarpagut.
Eqqunngitsumik pineqarsimanerput nukittuunngorluta qaanginissatsinnik Inuit
Ataqtigiit sulissutigiuaassavaat.

Inuit Ataqtigiit suliuariuarsimavarput peqqinnissaqarfiup pitsanngorsarnissaa.
Maanna suliatta ilaat piviusunngorpoq, taasa peqqinnissaqarfipput 170 mio. kr.-
nik aningaasaliiffigineqarmat. Inuit Ataqtigiit peqataajuassapput suli
peqqinnissaqarfiup pitsaasumik ingerlalernissaanut. Naalakkeruisut
suleqatigalugit, innuttaasuulu pisariaqartitaat tusarnaarlugit tamanna
ingerlatissavarput.

Mittarfissuit naammassineqartut naammassisussallu inuiaqtigiinnut
ilungersuatitsiinnaratik pitsaasumik ingerlalernissaat suleqataaffigissavarput.
Pingaaruteqarpoq avataaniit tikigasuarneqarsinnaanissarput, kisiannili aamma
taamatulli pingaartigaaq nunap iluani innuttaasut angalasiinaanissaat.
Naalakkersuisut kiffartuussinikkut isumaqtigiissusiornerini
peqataalluarnissarput qulakkeerniartasaavarput.

Nunatta aningaasarsornikkut patajaatsuunissaa tamatta pisussaaffigaarput.
Inuiaat tamarmik peqataasariaqarput nunatta aningaasarsorluarnissaanut.
Inuusuttut ilinniaratillu suliingitsut peqataatittariaqarpagut, taakkumi
sanngiillisaatiginagit nukinik tunisisuutittariaqarpagut. Inuusuttut
assassornermik aallaavilimmik ilinniarnissaaat, ingammillu nunaqqatiminnut
kivitseqataanissaat anguniartuarumavarput.

Inuit Ataqtigiit inuiattut pingaartitsisuuvugut,- aammali
nunarsuarmioqataat.itsinnik akisussaaffeqarnitsinnillu pingaartitsisuulluta.
Isumaqaataavugut nunarsuarmioqatitsinnut maligassatut isigineqarnerunissarput

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

nittarsaattariaqaripput. Pinngortitamik atuillutalu ataqqinninnerput
nunarsuarmioqatitta ilikarfigisariaqarpaat.

Nunatta pissarititaaik inuussutissarsiuteqarneq aalisarneruppat,
uumasuuteqarneruppat nunaateqarneruppalluunniit siuarsartuarnissaannut
suliagut ingerlattuassavagut.

Inuiaqatigiit ingerlanneranni Inuit Ataqatigiinniit qujajumavugut sulinikkut,
piumassutsimillu sulinikkut innuttaasorpasuit sulilluarnerannut. Tamattami
kivitseqataanitsigut nunarput qaffassarparput.

Inuit Ataqatigiit inuiaat nukittuut, nuna nukittoq ingerlattuarumallugu
sulissaagut, innuttaasut peqatigalugit.